

Lidskost a bezpečí

Rusko působí v Sýrii jako zmatený medvěd, říká izraelský generál ve výslužbě Israel Ziv.

ROZHOVOR
str. 12–13

Ulice Evropanů

Obyvatelé evropských měst včetně Prahy vyšli do ulic. Část protestovala proti islamizaci Evropy, další hájili liberální přistěhovaleckou politiku.

UDÁLOSTI
str. 3

ZAHRAŇICÍ
str. 10

CZK/EUR • 27,035 / -0,015 Kč **CZK/USD** • 24,134 / -0,024 Kč **PX** • 904,79 / +0,81 % **EURO STOXX 50** • 2879,39 / -0,89 % **ZLATO** • 1173,00 \$ / +1,16 %

KOMENTÁŘ: TANEČKY KOLEM VITÁSKOVÉ / str. 14

Krátce

ČSOB požaduje od státu 20 miliard kvůli IPB

ČSOB chce po České republice dalších dvacet miliard korun v rámci státem poskytnutých záruk při přebírání zkrachovalé Investiční a poštovní banky. **str. 3**

České dráhy plánují rekordní emisi bondů

Železniční dopravce ČD hodlá kvůli refinancování dluhů vydat letos dluhopisy za 11 miliard korun. Cílem je také dosáhnout výhodnějších úroků. **str. 5**

Americkou ropu s chutí odebírá i Venezuela

Lehká ropa vyvážená z USA nachází odbytiště na nečekaných trzích včetně Venezuely, která díky ní zvedá kvalitu a tím i prodejnost své ropy. **str. 9**

twitter.com/e15news

PAVLA PALAŠČÁKOVÁ:

Náckové roky trpělivě čekali v kanále na to, až je odtud většinová společnost vyloví. Obávám se, že jejich čas přišel.

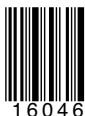
přečtěte si:

SPECIÁL
ICT

Exbankéř Skala kupuje Kotvu

Symbol socialistického luxusu pražský **obchodní dům Kotva** koupila v tendru irské konsolidační agentury NAMA **Pražská správa nemovitostí miliardáře Václava Skaly**. Ikona domácího retailu na jednom z nejatraktivnějších míst metropole stála velkopodnikatele **přes dvě miliardy korun**. Skalu neodradila ani drtivá konkurence naproti stojícího obchodního centra Palladium. **BYZNYS / str. 4**

9 771803 454307 16046

Zápisník
Jany Havligerové

Díky, pane ministře

Na krabičkách cigaret budou od 20. května odstrašující obrázky. Vyhláška ministerstva zemědělství jich obsahuje 42 a dělí je do tří souborů, z nichž se každý bude používat jeden rok. Zkrátka není nad důkladnost. Inu nevadí. Vítaným dárkem pro dámy i pány se tak stanou už málem zapomenuté tabatěrky a výrobu nej-různějších pouzder na cigaretové krabičky jistě také čeká boom. Díky za příspěvek k elegantnějšímu Česku, pane ministře.

Podle Matěje Stropnického, nového předsedy Strany zelených, „není normální, aby osmdesát procent českých občanů mohlo každý rok dosáhnout na leteckou dovolenou“. Podle informací deníku E15 se už také ve straně rodí akční plán Vlak, tedy mapa výhodných železničních spojů, které Čechy dovezou do oblíbených dovolenkových destinací, například na Krétu, Kos a další řecké ostrovy. Zároveň se hledá poslanec, který by ve sněmovně předložil návrh zákona na prodloužení dovolené minimálně na šest neděl. Provoz lodních trajektů, který silně znečišťuje evropská moře, hodlají zelení řešit spolu se spřátelenými frakcemi v evropském parlamentu.

Strážníkům karlovarské městské policie od ledna slouží počítačový systém, který téměř dosahuje schopností strojů dosud viděných jen v kultovním filmu Minority Report. Reklama to nejspíš bude přehnaná, ale i tak pánbů s námi a zlé pryč.

Protagonisté dne

Roman WICZOREK

ŘEDITEL SKANSKY V ČR A SR

Firma loni více než zdvojnásobila provozní zisk na 353 milionů korun. Tržby jí vzrostly o osm procent na šestnáct miliard korun.

str. 6

Matthias MÜLLER

VÝKONNÝ ŠÉF VOLKSWAGENU

K žalobám kvůli emisnímu skandálu se připojil čtvrtý americký stát. Koncern navíc odložil zveřejnění výsledků hospodaření za rok 2015.

str. 8

Alejandro González IÑÁRRITU

MEXICKÝ FILMAŘ

Jako první v historii obhájil cenu sdružení hollywoodských režisérů. Autor filmu Revenant se tak stal největším favoritem boje o Oscary.

str. 17

Foto: ČTK

STŘEŽENÝ NÁVRAT. Armádní policisté hlídají u vojenského letiště v pražských Kbělich, kam přiletěl vládní Airbus s pěti Čechy unesených v Libanonu.

Kauza Libanon nekončí. Na tahu jsou vláda a policie

■ **Zodpovědní ministři si protiřečí, premiér mlží, kritizuje vládu opozice. Chce svolat schůzi poslanců.**

Pavel Otto

Případ pětice Čechů unesených loni v Libanonu, kteří se minulý čtvrtek vrátili domů, neskončil. Vláda by měla vysvětlit minimálně to, proč uniklo tolik informací, a zkoordinovat práci tajných služeb, jak se zavázala už přede dvěma roky. Také by se měla postarat o zvýšenou bezpečnost českých diplomatů v cizině, aby i oni neskončili jako rukojmí.

Vlastní podrobnosti libanonské kauzy má objasnit trestní řízení. Policie už pětici vyslechla. Kauza je ve stadiu prověřování, takže zatím nikoho neobvinila. Údajně se zajímá i o to, zda ve hře nebyly úplatky. „Žádné informace neposkytujeme,“ uvedl mluvčí Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Pavel Hanták.

Opozice chce prosadit neveřejné jednání poslanců s premiérem Bohuslavem Sobotkou (ČSSD). „Zodpovědní ministři obrany a spravedlnosti si pro-

tiřečí, premiér mlží. Už nejde o důvěryhodnost vlády, ale celé České republiky. A o bezpečnost země, kterou vláda svým diletantismem ohrožuje,“ zdůraznil šéf občanských demokratů Petr Fiala.

Místopředseda dolní komory parlamentu Petr Gazdík (STAN)

vyzval Sobotku, aby se omluvil Spojeným státům, jejichž ambasáda rozhodnutí o nevydání Libanonců Alího Fajáda a Chálida El Marábiho americké jurisdikci ostře odsoudila. Je přesvědčena, že neexistuje jakékoli ospravedlnění skutečnosti, že byli propuštěni.

Největší nesrovnalosti aneb Co vlastně dělali zpravodajci a jejich šéfové

- Do Libanonu před sedmi měsíci odjela pětice Čechů včetně příslušníka Vojenského zpravodajství Martina Psíka. Bylo jejím hlavním cílem získat informace o českém občanovi, který zmizel v Libyi? Proč měly být informace předány právě v Libanonu, a ne někde jinde?
- Proč Psík neměl lepší krytí, aby nemohlo být odhaleno, že je důstojníkem tajné služby? Jak si vysvětlit, že měsíc po zadržení pětice „české bezpečnosti zdroje“ potvrdily médiím, že Psík je zpravodajcem. A proč skupina cestovala pohromadě? Aby ji Libanonci loni v červenci snáze zadrželi v údolí Bikáa, kde má základny Hizballáh známý kontakty na libanonské výzvědné služby?
- Věděli o vyslání skupiny šéf služby Jan Beroun a ministr obrany Martin Stropnický (ANO), pod něhož služba spadá? Pokud ne, znamená to, že ji řídí špatně – například proto, že zpravodajci šéfům nedůvěřují a jednají na vlastní pěst? Beroun a Stropnický mají přímou odpovědnost. Věděli v době, kdy se pětice chystala na cestu, že je v Česku vězněn Alí Fajád agentem libanonské rozvědky?
- Jakou úlohu sehrál Jan Švarc, advokát Libanonce Fajáda, který byl mezi zadržovanými Čechy? Nejprve se údajně obrátil na Úřad pro zahraniční styky a informace, poté kontaktoval vojenské zpravodajce. Sliboval jim informace o Čechovi zmizelém v Libyi jen Švarc, anebo i někdo z libanonských tajných služeb? Proč vojáci léčku neprohlédli? Chtěli civilní rozvědce dokázat, že jsou lepší?

Rasistické demonstrace v Praze vyvrcholily útokem na neziskovku

■ Během sobotních demonstrací v metropoli zadržela policie třináct lidí. Po skončení oficiálních akcí bylo napadeno Autonomní sociální centrum Klinika, jež pomáhá imigrantům.

Stanislav Šulc, čtk

Stovky lidí v sobotu na několika místech Prahy protestovaly proti islámu či Evropské unii. Současně se na jiných místech hlavního města konala shromáždění, kde se lidé stavěli proti xenofobii. Policie musela stoupence obou táborů oddělovat, řešila několik potyček a zajistila třináct lidí.

Nejvýznamnější incident nastal na Hradčanském náměstí při demonstraci Bloku proti islámu. Příznivci xenofobního uskupení údajně opakovaně napadli přenosový vůz Českého rozhlasu. „Několik agresivních útočníků se dobývalo do přenosového vozu,

pokusili se narušit vysílání ČRo a nakonec odpojili elektrocentrálu,“ sdělil mluvčí veřejnoprávní instituce Jiří Hošna. „Redaktor rozhlasu v této situaci požádal

Dvě desítky maskovaných mužů

házely

zápalné lahve na Autonomní sociální centrum Klinika.

o zakročení nedaleko stojící hlídku Policie ČR. Místo pomoci se však setkal s odmítavým a přehlíživým postojem přítomných policistů,“ dodal Hošna. „Nemám žádnou informaci, že by policisté při sobotním bezpečnostním opatření jakkoli pochybili,“ uvedl mluvčí pražské policie Jan Daněk.

Násilná sobota pak vyvrcholila ve večerních hodinách v žižkovské Jeseniově ulici.

Dvě desítky maskovaných mužů tam házely zápalné lahve na Autonomní sociální centrum Klinika, které pomáhá imigrantům. Kvůli požáru muselo být evakuováno devatenáct lidí. „Zákeřný útok na Kliniku ukázal, kam vede zloba a nenávisť,“ reagoval na útok na Twitteru ministr pro lidská práva Jiří Dienstbier. Premiér Sobotka prohlásil, že „násilí je v demokracii nepřijatelné“. „Násilím ani výhrůžkami se nenecháme zastrašit. Budeme pokračovat v solidárních akcích a rozvíjení svobodných alternativních prostor,“ uvedl člen centra Jakub Ort. Na podporu Kliniky se včera konala demonstrace v parku nad Klinikou. **NÁZORY str. 14**

twitter.com/e15news

DUŠAN KÜTNER:

Počet útoků imigrantů: nula.
Počet útoků příznivců Okamury, Konvičky, Bartoše a Brichty: čtyři. Kdože to tedy destabilizuje společnost?

ANTIISLAMISTÉ. Blok proti islámu a hnutí Úsvit uspořádaly v sobotu na pražském Hradčanském náměstí demonstraci, která byla součástí protestů organizovaných hnutím Pegida.

Spor o dědictví IPB pokračuje

■ ČSOB chce po státu dalších dvacet miliard v souvislosti se zkrachovalou Investiční a poštovní bankou.

Petra Pelantová, Pavel Páral

Banka ČSOB vede spor se společností ICEC-Holding, v němž se ICEC domáhá náhrady škody, kterou údajně koncem devadesátých let způsobila Investiční a poštovní banka. ČSOB loni ve výroční zprávě vyčíslila tento spor na 11,8 miliardy korun a nyní je jasné, že tuto škodu bude chtít proplatit po státu v rámci gigantických záruk, které získala při převzetí IPB v roce 2000.

Banka se teď k probíhajícímu sporům nechce vyjadřovat. Rovněž centrální banka odmítá arbitráž, jež se má konat ve Vídni, komentovat s odvoláním na mlčenlivost, již je vázána

téměř šestnáct let starou smlouvou a slibem odškodnění z doby předávání zkrachovalé IPB do rukou ČSOB.

V červnu uplyne šestnáct let od doby, kdy do centrály Investiční a poštovní banky vtrhlo policejní komando v čele s nuceným správcem. Banku následně převzala tehdy čerstvě zprivatizovaná ČSOB. Stát jí přitom za špatná aktiva poskytl neomezené záruky. Banka později sama omezila garance na 160 miliard s trváním do konce roku 2016, a to kvůli požadavkům Bruselu, který před vstupem České republiky do Evropské unie zkoumal státní podporu tuzemským bankám.

Dosud bylo z těchto záruk podle České národní banky vyčerpáno 3,18 miliardy korun. Nyní je jasné, že státní rozpočet může zcela reálně přijít o další miliardy korun.

Celý článek najdete v aktuálním vydání týdeníku

euro

Krátce

Veřejné finance mají být v roce 2017 vyrovnané

Centrální bankéři odhadují, že bilance veřejných financí by měla být v příštím roce vyrovnaná. ČNB pro letošek počítá s deficitem 0,5 procenta HDP a pro loňský rok s 1,3 procenta HDP. Vyplývá to ze Zprávy o inflaci centrální banky.

Slovanská epopej bude v Japonsku a pak v Číně

Cyklus velkoformátových obrazů Alfonse Muchy Slovanská epopej se v prvním čtvrtletí příštího roku přesune na výstavu do Japonska a v polovině roku do Číny, kde bude k vidění do května 2018. Z Číny by se pak cyklus mohl přemístit na výstavu v Jižní Koreji a ve Spojených státech. Termín návratu díla není zřejmý.

Vojáci opět vypsali tendr na letištní radary

Ministerstvo obrany požádá v novém výběrovém řízení čtyři letištní radary. Tendr za 666 milionů korun už jednou vypsalo, ale před rokem ho zrušilo poté, co se do soutěže přihlásil pouze jediný zájemce. Podmínky výběrového řízení se podle rezortu obrany mírně změnily, avšak základní parametry zůstaly zachovány. **Vice E15.cz**

Ťok chce sto milionů od leteckých dispečerů

Ministerstvo dopravy dnes požádá vládu o uvolnění sta milionů korun ze zisku státního podniku Řízení letového provozu. Peníze od leteckých dispečerů by tak měly přetéct do rozpočtu rezortu, jemuž šéfuje Dan Ťok. /čtk/

HLEDÁNÍ.
Irský vlastník se pokoušel vrátit Kotvě lesk: pro luxus nebo třeba pro Číňany. Neuspěl.

Skala kupuje Kotvu

■ Realitní velkopodnikatel Václav Skala vyhrál s cenou přes dvě miliardy korun tvrdý souboj o obchodní dům Kotva v centru Prahy. Paradoxně právě Skala spoluzakládal později vytunelovaný fond Trend, který Kotvu získal v kuponové privatizaci.

Daniel Novák

Několik měsíců trvajících ostrý souboj o obchodní dům Kotva, symbol socialistického luxusu, se v pátek uzavřel. V tendru organizovaném irskou konsolidační agenturou NAMA uspěla podle informovaných zdrojů deníku E15 Pražská správa nemovitostí miliardáře Václava Skaly. S cenou výrazně převyšující 80 milionů eur porazil esa tuzemského i zahraničního byznysu. Irského vlastníka, společnost Markland, zastupovala poradenská společnost Cushman & Wakefield. Žádná ze zúčastněných stran obchod nekomentovala.

POTÍŽE SE SOUSEDEM

Kotva je ikonou tuzemského retailu, zároveň je na jednom z nejatraktivnějších míst v metropoli. Na druhé straně od devadesátých let hledá ve

změněném světě novou tvář. Silný zásah utrátila od obchodního centra Palladium, které je hned naproti přes ulici. Díky velikosti a výrazně modernější tváři Palladium přilákalo mnohem více obchodníků i zákazníků. Velké části protější Kotvy naopak zely prázdnotou.

Irský vlastník se pokusil situaci zvrátit modernizací domu, který kdysi v Československu neměl konkurenci. V minulých letech se Kotva pokoušela profilovat jako místo pro luxusní prodejny, nedávno přišla se zaměřením na čínské turisty.

OTAZNÍKY KOLEM CENY

Právě kvůli tomu, že Kotva stále ještě hledá cesty k plné obsazenosti, vzbudila konečná cena na části trhu rozpaky. Najdou se však i realitní profesionálové, podle nichž transakce smysl dává. „Portfolio PSN je heterogenní a obsahuje nemovitosti s různým výnosovým profilem. Proto si PSN může dovolit investovat do trofejních, unikátních nemovitostí, jako je například Tančící dům, neboť nejsou závislé pouze na rychlé návratnosti jednotlivé investice,“ komentovala obchod ředitelka

tuzemské části poradenské společnosti Knight Frank Zdenka Klapalová.

V době, kdy se už tendr na prodej Kotvy chýlil k závěru, vzešel z magistrátu návrh na zařazení objektu mezi památky. To by výrazně zkomplikovalo jeho budoucí využití. Podle některých hlasů z trhu to bylo součástí zákulisních machinací, v nichž se kdosi pokusil zmařit plány konkurenta. Budova tvořená několika do sebe zakles-

nutými šestihrany architektů Věry a Vladimíra Machoninových, která vznikla s využitím kapacit švédské Skansky, bývá považována za jednu z nejvýznamnějších českých staveb první poloviny sedmdesátých let.

STÍNY MINULOSTI

Současný irský majitel Markland získal Kotvu v roce 2005. Právě tato firma začala zvláště po vzniku Palladia investovat stovky milionů do renovace obchodního domu, aby ho zas vrátila na výsluní. Roky předtím se nesly ve znamení důsledků kuponové privatizace – halasných pří a soudních tahanic o akcie Kotvy. Česko za to dokonce mělo

na krku arbitráž s někdejší většinovým majitelem, kyperskou společností Forminster Enterprises. Tu se podařilo státu odvrátit až na konci předloňského roku.

V kuponové privatizaci připadly akcie Kotvy později vytunelovanému fondu Trend. U jeho začátků byl mimo jiné i Václav Skala. Jeho Bankovní dům sice zkrachoval, což stálo přišlo na více než tři miliardy korun, ale Skala se později přestěhoval do Monaka a současně z Pražské správy nemovitostí udělal jednoho z nejvýznamnějších hráčů na realitním trhu.

IRSKÝ VÝPRODEJ

Současná změna majitele je zase výsledkem bouřlivých turbulencí, které evropský realitní trh zažil během poslední krize. Mnozí irští developéři nadopovaní levnými úvěry utráceli peníze všude po Evropě včetně Česka. V krizi ale jejich aktiva skončila mnohdy u bank, protože dluh přestali splácet. Aby Irsko zachránilo banky, převedlo jejich špatná aktiva do státní konsolidační agentury NAMA. Ta teď organizuje postupný prodej těchto realit. V Česku se takto loni prodal za obdobnou cenu jako Kotva obří projekt Savarin ve vnitrobloku mezi Václavským náměstím a ulicemi Na Příkopě, Panská a Jindřišská.

Krátce

Firmy ignorují povinné úspory energií

Podniky nesplnily pravidla ministerstva průmyslu. Až 75 procent z nich nemá takzvaný energetický audit, který si měly pořídit do konce roku. Ministerstvo dává firmám poslední šanci, kontrolori začnou chodit až od června. /weil/ **Vice E15.cz**

Hokej přinesl O₂ areně rekord

Do pražské O₂ areny loni přišlo přes milion diváků, nejvíce v historii. Při 109 akcích činila průměrná návštěvnost 9748 lidí. Klíčové pro rekord bylo hokejové mistrovství světa, na něž přišlo přes půl milionu lidí.

Amazon vytvoří v Praze 180 nových míst

Americká internetová firma Amazon chce letos v pražské pobočce vytvořit 180 míst. Zatím zde zaměstnává 150 lidí. Noví lidé mají vytvořit tým specialistů informačních systémů.

Lázně v Chrástavě už jsou skoro za polovinu

Termální lázně zkrachovalé společnosti Dům pohody v Chrástavě na Liberecku jdou už počtvrté do dražby. Vyvolávací cena se opět snížila, licitace začne na 30,2 milionu korun. Znalec odhadl hodnotu areálu na 49 milionů korun.

Gramofony z Litovle jdou na dračku

SEV Litovel, největší světový producent gramofonů v kvalitě hi-fi, loni vyrobil rekordních 111 tisíc přístrojů, meziročně o 15 tisíc více. Téměř vše jde na export. Letos spustí Litovelští jako první na světě výrobu vertikálního gramofonu, který přehrává desky postavený kolmo k podložce. /čtk/

Kotva stále ještě **hledá** cesty k plné obsazenosti.

České dráhy plánují rekordní emisi bondů

■ Společnost chce kvůli refinancování starých dluhů letos vydat cenné papíry v hodnotě jedenácti miliard korun. Představenstvo má volnou ruku.

Jan Šindelář

České dráhy se letos nadechují k velké dluhopisové smršti. Modrá skupina má schválený projekt na vydání bondů v rekordní hodnotě jedenácti miliard korun, papíry by se měly dostat na trh do června. Cílem je zalátat staré dluhy a zároveň dosáhnout výhodnějších podmínek.

Dráhy totiž hodlají letos zabít hned několik much jednou ranou. V první řadě budou v červnu splatné mezinárodní bondy v hodnotě 300 milionů eur (asi osm miliard korun) z roku 2011. Ve druhém čtvrtletí musí podnik splatit zhruba miliardu evropské železniční kampeličky Eurofima a v prosinci jsou splatné dluhopisy ČD Cargo v objemu 1,2 miliardy. „Snažíme se refinancovat na delší dobu, tedy protáhnout splatnost na více než pět let,“ řekl šéf drah Pavel Krtek.

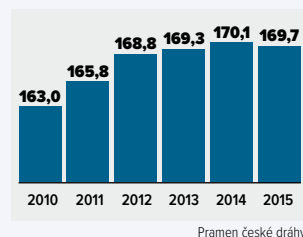
Dopravci se zároveň poslední dobou celkem daří půjčovat si peníze levněji než v minulosti. To potvrdila především loňská emise, kdy společnost udala až dvacetileté papíry v hod-

Drahám loni ubylo na 400 tisíc pasažérů

České dráhy loni přepravily 170 milionů cestujících. Ve srovnání s rokem 2014 jde o mírný pokles o téměř 400 tisíc pasažérů. Díky prodloužení průměrné ujeté vzdálenosti nicméně dopravci vzrostly tržby z jízdenek v řádu desítek milionů korun. Vyšší počet přepravených zaznamenala dálková a příměstská doprava, ztrácely naopak regionální vlaky.

notě přes 115 milionů eur s kuponem 1,89 procenta, respektive tři procenta. Před pěti lety přitom

Počty cestujících (v milionech)

musela slíbit roční výnos 4,5 procenta.

Celkové čisté zadlužení celé skupiny činí k dnešku

zhruba 33 miliard korun, přičemž o papíry drah byl zatím v zahraničí zájem. V minulosti se Krtek s poukazem na zájem německých penzijních fondů v nadsázce nechal slyšet, že České dráhy financují hlavně němečtí důchodci. Vedle dluhopisů mohou dráhy využít i schválené úvěrové financování.

Splatnost starých dluhů ale není jedinou finanční potíží, kterou musejí dráhy letos řešit. Trápí je i nutnost doplatit plzeňské Škodě ještě 628 milionů bez DPH, což je známý výsledek nedávné arbitráže. Splátka zatím není pod exekuční hrozbou, tudíž ji dráhy do Plzně ještě neposlaly a jednají o možné dohodě. Výsledek arbitráže navíc napadly u soudu.

Dráhy se naopak možná letos dočkají více než tři miliard za převod nádraží na Správu železniční dopravní cesty. Transakce se ale zatím bezvýsledně chystá léta a není zcela prosta problematických bodů, tudíž dráhy se zmíněnými penězi při svých dluhopisových projektech nekalkulují.

A150004194

INZERCE

PŘEBĚHNĚTE K NÁM A UŠETŘETE AŽ

Z CENY ENERGII

Sjednejte si produkt JUBILEUM a vaše výdaje za energie budou až o čtvrtinu nižší. Se smlouvou uzavřenou online získá navíc prvních 100 nových zákazníků personalizovaný pár značkových tenisek BOTAS 66. Připravít, pozor, teď – navštivte www.bohemiaenergy.cz či volejte na telefonní číslo 800 111 333. Čas běží...

Nabídka platí od 4. 1. 2016 do 29. 2. 2016 nebo do vyčerpání zásob. Uvedená úspora je vyčíslena ve srovnání cen silové elektřiny a odebraného zemního plynu za podmínek produktové řady Jubileum od Bohemia Energy s cenami základních produktových řad tradičních dodavatelů platných od 1. ledna 2016. Úspora je počítána dle průměrné spotřeby zákazníků Bohemia Energy. Elektřina – ČEZ Prodej, s.r.o. (produktová řada Comfort), Pražská energetika, a.s. (produktová řada Comfort), E.ON Energie, a.s. (produktová řada Elektrina). Plyn – RWE Energie, s.r.o. (produktová řada Standard), Pražská plynárenská, a.s. (produktová řada Plyn), E.ON Energie, a.s. (produktová řada Standard).

 **BOHEMIA
ENERGY**

OŽIVENÍ. Nové zakázky vytáhly provozní zisk Skansky na 353 milionů.

Stavební obři posilují

■ České a slovenské stavební zakázky pomohly loni Skansce výrazně zvýšit zisk. Lepší výsledky hlásí rovněž další velké firmy v branži.

Daniel Novák

Oživení ve stavebnictví pomáhá velkým hráčům na stavebním trhu znovu růst. Jako první ohlásila čísla za loňský rok Skanska. Za loňský rok v Česku a na Slovensku meziročně více než zdvojnásobila provozní zisk na 353 milionů korun. Tržby se firmě zvýšily

o osm procent na šestnáct miliard. „Zaměřili jsme se na efektivnější řízení rizika a rozšířili svou působnost do regionů v rámci České republiky a Slovenska,“ uvedl ředitel tuzemské části koncernu Roman Wiecezorek.

Skanska má na území někdejšího Československa kolem čtyř tisíc zaměstnanců. Minulý rok přijala pět set lidí, letos počítá s náborem další stovky.

Na výkonu přidávali rovněž konkurenti. Na rozdíl od Skansky však přesná čísla ještě nemají nebo je nemohou kvůli korporátním pravidlům zveřejnit.

„Meziročně jsme zaznamenali mírný růst jak v obratu, tak i zisku, oba ukazatele řádově o procenta,“ sdělil mluvčí společnosti Hochtief CZ Michal Talián. Lepší výsledky než předloni očekává rovněž Eurovia CS. V předminulém období měla při tržbách 11,5 miliardy korun čistý zisk 221 milionů.

Podobně je na tom i skupina Metrostav. „Výsledky budou zřejmě o něco málo lepší než v roce 2014,“ sdělil tiskový zástupce podniku Vojtěch Kostiha. Proti konkurentům s matkami v zahraničí má Metrostav navíc výhodu, že může významnou část svých domácích kapacit posílat do ciziny. Již třetinu tržeb celé skupiny tak proudí ze zahraničních zakázek.

Skanska roste také v realitách

Loni se dařilo rovněž společností Skanska Reality a Skanska Property, developerům nových bytů a kanceláří. První jmenovaná loni zvýšila prodeje nových bytů o čtvrtinu na více než pět set jednotek. Skanska Property zase dokončila nově administrativní Corso Court v Karlíně. Všechny Skansky se do něho sestěhovaly a zbytek si pronajaly další firmy. Vyšperkovanou nemovitost pak Skanska za 55 milionů eur prodala fondu z americké skupiny Invesco.

Ležák zůstane ležákem

■ Změna ve značení piva se dotkne jen asi tři procent produkce.

Dušan Kütner

Na etiketách pív i nadále zůstane vítězné označení „ležák“. Bude se ale vztahovat na méně pív než dosud, tedy pouze na spodně kvašená piva plzeňského typu o stupňovitosti jedenáct až dvanáct stupňů. Naopak zmizí dosavadní povinnost označovat jako ležák i svrchně kvašená piva typu ale či stout a výrobci je budou označovat jako „plná piva“ s označením typu piva. Zároveň zůstala povinnost uvádět obsah alkoholu,

což mělo být podle původního návrhu nepovinné. Takový je výsledek bouřlivě diskutované vyhlášky, jejíž konečné znění zveřejnilo ministerstvo zemědělství po dohodě s pivovary.

„Stejně jako v našem původním návrhu zůstane v novele zachováno zařazení členění pív na skupiny. Není tedy pravda, že zmizí název ležák,“ uvedl ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL). Spodně kvašená výčepní piva a ležáky tvoří drtivou většinu trhu a nové označení „plné“ pivo se podle odhadu Svazu pivovarů týká jen asi tři procent produkce.

Původní návrh byl radikálnější a označení „ležák“

mělo být zcela nahrazeno právě označením „plné“ pivo. To se logicky většině hráčů na pivovarském trhu nelíbilo. Poukazovali na to, že označovat jako ležák právě piva jako ale, stout či pšeničné je nesmysl.

Vyhlášku ovšem ještě čeká schvalovací kolečko. Poté, co ji projedná legislativní rada vlády, musí projít tříměsíční notifikací u Evropské komise. Vyhláška začne platit devět měsíců po zveřejnění ve sbírce zákonů. „Výrobci tak budou mít dostatek času připravit se na změny ve značení piva včetně možnosti doprodání výrobků uvedených na trh před účinností vyhlášky,“ dodal Jurečka.

V Dukovanech opět jede jen jeden blok

V jaderné elektrárně Dukovany je od soboty v provozu pouze jeden ze čtyř výrobních bloků. Energetici podle mluvčího elektrárny Jiřího Bezděka zahájili už v pátek večer odstávku čtvrtého bloku. K tomu se protáhlo zprovoznování prvního a druhého bloku, které jsou odstaveny kvůli kontrolám Státního útvaru pro jadernou bezpečnost. Odstávka čtvrtého bloku kvůli kontrole

a výměně paliva potrvá asi dva měsíce. První dva bloky budou zprovozněny zřejmě

tento týden. Dukovany při plném provozu pokrývají pětinu spotřeby elektřiny v Česku. Teď jejich vlastníky ČEZ přichází o miliardy.

Čtvrtý blok se zastaví na 63 dnů. Kromě výměny části jaderného paliva za čerstvé se v něm budou kontrolovat svary. Právě ty hrály hlavní roli při předchozích neplánovaných odstávkách.

Dukovanská elektrárna měla tři ze čtyř bloků mimo provoz již loni od 19. září do 28. prosince. /čtk/

Dukovanské maléry stály ČEZ 2,5 miliardy

Elektrárnská skupina ČEZ přišla kvůli odstavení bloků v jaderné elektrárně Dukovany v loňském roce o 2,5 miliardy korun. Vyřadit musela tři bloky ze čtyř kvůli nekvalitním rentgenovým snímkům a znovu zkontrolovat několik tisíc svarů. ČEZ chystá žalobu na dodavatele i personální změny ve firmě, uvedl v pořadu Otázky Václava Moravce předseda představenstva ČEZ Daniel Beneš.

Přenos proudu dosáhl rekordu

Tranzit elektřiny přes českou přenosovou soustavu byl loni rekordní, meziročně vzrostl o 40 procent. Nápory elektřiny byly podle společnosti ČEPS, která soustavu provozuje, hlavně z Německa, což Česko dlouhodobě trápí. Mluvčí firmy Barbora Peterová

dodala, že náklady ČEPS na opatření spojená s nápory elektřiny ze zahraničí loni překročily 90 milionů korun. „Je to o polovinu více než za celý rok 2014.“

Rostoucí tranzitní zatížení nejen ohrožuje bezpečnost provozu, ale působí i ztráty v soustavě. Ty loni

činily jednu terawatt-hodinu, asi o pětinu více než v roce 2014. Velké fyzické toky z Německa a přes polskou soustavu souvisely také s nižším exportem Česka. Ten loni proti roku 2014 klesl téměř o čtyři terawatt-hodiny na 12,5 terawatt-hodiny, uvedl ČEPS. /čtk/

RENAULT
Passion for life

Renault TALISMAN

Take control

Od
7 300 Kč bez DPH / měsíčně

Užijte si výjimečnou obratnost a stabilitu nového vozu Renault **TALISMAN** se systémem 4Control[®], aktivním řízením všech čtyř kol.

Nabídka je platná na vybrané verze modelu Talisman od 15. 1. do vyprodání a vztahuje se pouze na fyzické osoby podnikající a právnické osoby. Nabídka je pouze informativní a nejedná se o nabídku k uzavření kupní smlouvy. Splátka operativního leasingu bez akontace 7 300 Kč bez DPH měsíčně platí při délce 36 měsíců a nájezdu 75 000 km a nezahrnuje servisní náklady. Poskytovatelem služby je UniCredit Fleet Management, s.r.o. Renault Talisman: spotřeba 3,4–7,5 l/100 km, emise CO₂ 95–127 g/km. Uvedené spotřeby paliva a emise CO₂ jsou změřeny metodikou stanovenou dle platných právních předpisů vyžadovaných pro homologaci vozidla. Vyobrazení vozu je pouze ilustrativní.

Renault doporučuje **elf**

   [renault.cz](https://www.renault.cz)

E.ON sází vše na vítr nad mořem

■ E.ON se stal druhým největším provozovatelem mořských větrných elektráren na světě. Podle šéfa Johannese Teyssena E.ON jinou šanci nemá.

Štěpán Bruner

Německá energetická společnost E.ON otevřela větrný park Amrumbank West, již osmý od změny směrování společnosti ohlášené v roce 2014. Projekt za zhruba miliardu eur, vzdálený asi 35 kilometrů od ostrova Helgoland v Severním moři, sestává z 80 větrných elek-

Vývoj akcí E.ON (eur/akcie)

Pramen: reuters

tráren a má výkon 302 megawattů. Elektrina z něj má zásobovat asi 300 tisíc domácností. E.ON tvrdí, že konvenční elektrárna by na stejné množství vyrobené elektriny vypustila do ovzduší 740 tisíc tun oxidu uhlí-

ODKUD VANE VÍTR. Teyssen dal při slavnostním spuštění parku Amrumbank zřetelně najevo, jakým směrem se chce E.ON ubírat.

čitého za rok. „Každý druh energie má svůj čas a čas pro rozšiřování mořských větrných elektráren nastal právě teď,“ uvedl Teyssen. „Pokud chceme dosáhnout našich cílů, potřebujeme mořské větrné elektrárny,“ dodal.

V lednu E.ON zahájil stavbu mořského parku Rampion u jižního pobřeží Anglie o předpokládaném výkonu 400 megawattů. Brzy by také firma měla rozhodnout o stavbě podobně velkého parku v Baltském moři.

E.ON předloni oznámil kompletní změnu strategie. Konvenční výrobu elektriny a obchod s energiemi převedl do nové společnosti Uniper, zatímco E.ON se nadále bude zabývat jen obnovitelnými zdroji, distribucí a službami pro koncové odběratele.

Především výrobu elektriny z obnovitelných zdrojů považuje Teyssen za „nezbytnou součást“ boje o přežití firmy. Koncern musel kvůli německému odklonu od jaderné energie v průběhu loňského roku odepsat 8,3 miliardy eur a za tři čtvrtletí ohlásil rekordní ztrátu 6,1 miliardy eur. Rozdělení firmy E.ON podle Teyssena zachrání.

Foto: profilmedia.cz

Volkswagen čelí žalobě New Jersey

Americký stát New Jersey zažaloval německou automobilku Volkswagen i její luxusní divize Audi a Porsche kvůli skandálu kolem falšování testů emisí. Stal se tak již čtvrtým státem USA, který v souvislosti s tímto skandálem podnikl právní kroky.

Generální prokurátor New Jersey John Hoffman obvinil Volkswagen z klamání spotřebitelů a z porušování zákonů o čistotě ovzduší. Žaloba požaduje, aby automobilka kromě pokut za údajné porušování zákonů zaplatila rovněž odškodné zákazníkům.

„V uplynulém desetiletí se Volkswagen angažoval v jednom z největších podvodů v historii automobilového průmyslu,“ tvrdí žaloba. „Vyvinul a distribuoval sofistikovaný software, aby

se vyhnul emisním předpisům, klamal regulátory o skutečném ekologickém dopadu svých vozů a klamal spotřebitele o výrobcích, které propagoval jako údajně šetrné k životnímu prostředí,“ dodává.

Americká Agentura pro ochranu životního prostředí (EPA) loni v září Volkswagen obvinila, že u vozů s naftovými motory používal software umožňující při testování skrývat vysoce nadlimitní hodnoty toxických oxidů dusíku. Volkswagen pak přiznal, že software umožňující manipulovat s testy emisí instaloval do milionů aut po celém světě. Počátkem letošního roku podalo americké ministerstvo spravedlnosti na Volkswagen kvůli těmto manipulacím civilní žalobu. /ctk/

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 5. 2. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,351
Čína	1	3,673
Dánsko	1	3,622
EMU	1	27,035
Chorvatsko	1	3,532
Japonsko	100	20,684
Kanada	1	17,556
Maďarsko	100	8,723
Norsko	1	2,824
Polsko	1	6,128
Rusko	100	31,438
Švédsko	1	2,866
Švýcarsko	1	24,345
Turecko	1	8,322
USA	1	24,134
Velká Británie	1	35,124

Akcie na pražské burze

5. 2. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	59,50	-2,38
ČEZ	395,00	-0,78
Erste Bank	689,00	2,13
Fortuna	97,00	10,35
Kofola	482,00	-0,21
KB	5300,00	1,15
NWR	0,07	0,00
O2 CR	243,20	-0,33
Pegas	717,10	-1,09
Philip Mor. ČR	12 846,00	-1,04
PLG	207,50	0,00
TMR	631,60	0,00
Unipetrol	157,00	1,78
VIG	600,40	2,13
Celkový objem (v tisících korun)		592 095,25

VW odkládá prezentaci ročních výsledků i valnou hromadu

Německá automobilová skupina Volkswagen odkládá březnové zveřejnění hospodářských výsledků za loňský rok i dubnovou valnou hromadu. Společnost to zdůvodnila otevřenými otázkami ohledně dopadů emisního skandálu na výsledky. Zprávu o hospodaření za loňský rok měl Volkswagen zveřejnit 10. března, valná hromada skupiny byla původně stanovena na 21. dubna. Společnost bude později informovat o nových termínech. Podle zdroje agentury Reuters automobilka zveřejnění výsledků i valnou hromadu odloží o zhruba čtyři až šest týdnů.

Šéfka MMF varuje před krizí rozvíjejících se zemí

■ Christine Lagardeová se obává, že svět na novou krizi není připraven.

Zdeněk Pečený

Systém, jímž se světová ekonomika vyrovnává s finančními šoky, potřebuje reformu, aby ustál nastávající krizi rozvíjejících se ekonomik. Uvedla to šéfka Mezinárodního měnového fondu Christine Lagardeová.

Lagardeová v projevu na Marylandské univerzitě apelovala na zákonodárce, aby vylepšili existující záchranou síť. Ta spočívá v přístupu k mnohostranným úvěrovým linkám či swapových linkách mezi jednotlivými centrálními bankami, kterými mohou centrální bankéři poskytnout likviditu jiné centrální bance v problémech. Vylepšená záchraná opatření budou podle šéfky MMF nyní zapotřebí, protože rozvíjející se země orientované na vývoz komodit se ocitají pod vysokým tlakem.

Foto: profimedia.cz

JDE TO. Kolumbii provází vláda Juana Manuela Santose (vlevo) turbulentní dobou dobře, uvedla v pátek Lagardeová.

Příkladem je Nigérie, země závislá na vývozu ropy čelící nebezpečnému mixu rostoucích rozpočtových schodků, oslabující měny a zpomalujícího ekonomického růstu. Pesimismus prohlubuje předpoklad, že ceny komodit mohou zůstat nízké po dlouhou dobu. „Vlady těchto zemí musejí začít utrácet mnohem efektivněji a omezit faraonské veřejné projekty,“ uvedla Lagardeová.

Úvěry rozvíjejícím se zemím klesají

Basilejská Banka pro mezinárodní platby varuje, že celková hodnota dolarových úvěrů a dluhopisů do rozvíjejících se ekonomik loni mezi červnem a zářím poprvé od krize roku 2008 klesla. Dosud byl přitom příliv úvěrů tahounem růstu rozvíjejících se ekonomik.

ová. „Také musejí své měny nechat obchodovat volněji, aby mohly absorbovat ekonomické šoky.“

Americkou ropu s chutí bere i Venezuela

Jaroslav Bukovský

Ropa, která je letos po čtyřech desetiletích znovu na seznamu amerického exportu, proudí na nečekané adresy. Svě tankery do Spojených států vyslala i Venezuela.

Jihoaamerická ropná velmoc zvyšuje americkými dovozy kvalitu a tím i prodejnost své vlastní ropy. Hovoří o tom statistiky analytické firmy ClipperData, podle které k americkým břehům koncem ledna přirazila venezuelská loď, aby do svých nádrží nabrala půl milionu barelů.

„Venezuelská ropa je velmi těžká a její zpracování relativně nákladné. Proto se

míchá s lehčími druhy, čímž roste její kvalita a atraktivita jakožto vývozního artiklu,“ uvádí expert ClipperData Nilofar Saidi. Podle něho Venezuela už dříve dovážela lehčí ropu ze zemí, jako jsou Rusko, Angola nebo Nigérie. Poté, co svá ropná stavidla otevřel v prosinci loňského roku i Washington, šla politika stranou a ekonomickou depresi zmítaná Venezuela vsadila na pragmatickou kartu. „Je to jednoduše nejlevnější,“ dodává Saidi.

Spojené státy jsou přitom proti Venezuele ropným trpaslíkem. Podle údajů Federálního amerického úřadu pro energetiku Caracas s od-

hadovanými 300 miliardami barelů ropy pod zemí kontrolyje osminásobek amerických ropných zásob a v této disciplíně předčí i Rusko nebo Saúdskou Arábii.

Vztahy mezi oběma zeměmi se přitom spíše zhoršují. V loňském roce vyvrcholila dlouhodobá tenze zápisem hned sedmi vysoce postavených úředníků vlády prezidenta Nicoláse Madura na soupisku adresátů amerických sankcí. V Americe není vítáno ani venezuelské zboží. Zatímco v roce 2008 vyvezl Caracas do USA zboží za bezmála 50 miliard dolarů, v roce 2014 už to byla jen zhruba polovina.

Z parketu

Pavol Mokoš

Výprodeje akcií končí

Aktiové trhy mají za sebou nejhorší vstup do nového roku za posledních sedm let a sebenaplňující obavy investorů z dalšího poklesu brání trhu ve stabilizaci. Negativní sentiment na finančních trzích šíří především strach z dalšího zpomalování čínské ekonomiky a z příliš strmého propadu ceny ropy. Co se týká Číny, obecně platí, že finanční svět počítá s pozvolným zpomalováním růstu především v důsledku velkých strukturálních změn. Strach z tzv. tvrdého přistání Číny se pravidelně na trhy vrací. Zatímco v roce 2012 rostl čínský HDP tempem 7,8 procenta, v roce 2015 to bylo 6,9 procenta. Hovořit o obrovském zpomalování či tvrdém přistání je tak poněkud předčasně. Obavy z ceny ropy kolem 30 dolarů za barel a z jejich negativních dopadů na globální ekono-

miku jsou přinejmenším diskutabilní. Zatímco tržní medvědi argumentují rostoucími finančními problémy u největších producentů ropy a o nejasných dopadech na globální ekonomiku, další ekonomové hovoří o obrovském přesunu bohatství od ropných producentů ke spotřebitelům, který by měl minimálně vyrovnat ztráty plynoucí z omezení spotřeby a investic v ropném průmyslu. Dallaský Fed například odhaduje, že současné ceny ropy by měly letos globální růst podpořit o 0,5 procenta. Pokud ani to není dostatečný argument pro nákup akcií, podívejme se na centrální banky, které v posledních letech udávaly směr akciovým trhům. Zatímco ta japonská přistoupila k historickému snížení sazeb pod nulu, americký Fed se při obrovské volatilitě na trzích jen sotva pohrme do dalšího zvyšování sazeb. Ultra holubičí ECB navíc přislíbila přehodnocení své měnové politiky a již v první polovině března by mohla dále navýšit program nákupu aktiv, případně dále snížit sazby.

Autor je senior makléřem Patria Finance

Krátce

V USA zklamal trh práce i vývoz

Ekonomika Spojených států vytvořila v lednu asi 151 tisíc pracovních míst. Trh očekával vznik 190 tisíc míst. Americké akcie reagovaly výrazným poklesem. V pátek byly zveřejněny i údaje o zahraničním obchodu. Vývoz z USA se loni snížil o 4,8 procenta a zaznamenal tak první pokles od roku 2009. Dovoz klesl o 3,1 procenta. Deficit vzrostl o 4,6 procenta na 531,5 miliardy dolarů.

Čínské rezervy klesly

Čínské devizové rezervy v lednu klesly o 99,5 miliardy dolarů na 3,23 bilionu dolarů, tedy na nejnižší úroveň od května 2012. Za poklesem stojí snaha bránit kurz čínského juanu a zamezit odlivu kapitálu. **Více E15.cz**

Argentina chce urovnat spor kolem dluhu

Argentinská vláda navrhla, že zaplatí 6,5 miliardy dolarů americkým držitelům argentinských dluhopisů, kteří odmítli restrukturalizaci dluhů po bankrotu země. Argentina by tak uhradila zhruba 75 procent hodnoty dluhopisů. Proti strana návrh vítá.

Ferrari se prodalo za 32 milionů eur

Za více než 32 milionů eur se v Paříži prodal závodní vůz Ferrari 335 S Spider z roku 1957. Stal se tak nejdražším autem na světě. O rekord ale nejde, pokud se přihlédne k nynějšímu kurzu eura a dolaru. Ferrari 250 GTO se v roce 2014 prodalo za 38 milionů dolarů (tehdejších 28,5 milionu eur). /čtk/ **Více E15.cz**

Francouzi se přou o ústavě

■ Organizace na ochranu lidských práv odmítají prodloužení výjimečného stavu ve Francii. Mimořádná opatření prý šikanují lidi a přinášejí málo konkrétních výsledků.

Karolína Flaszová

Francouzský parlament diskutuje o tom, jak po listopadových atentátech změnit ústavu země. Socialistická vláda chce do základního zákona vtělit vyhlášení výjimečného stavu, který by tak nebylo možné soudně napadnout.

Poslanci začali o ústavě rokovat v pátek, hlasování se čeká ve středu. V zemi se v tuto chvíli poměrně bouřlivě diskutuje o dopadech výjimečného stavu, který prezident François Hollande vyhlásil po pařížských útocích z 13. listopadu. Vypršet by měl 26. února, socialistická vláda má ale zájem o jeho prodloužení o další tři měsíce. „Francouzi volají po tom, abychom učinili všechno pro jejich ochranu,“ apeloval v pátek premiér Manuel Valls na zákonodárce. Díky sérii tisíců razíí a zatýkání,

ke kterým má nyní policie širší pravomoci, se podle něj podařilo zmařit další teroristické spiknutí.

Ochránci lidských práv ale tvrdí, že výjimečný stav je příliš přísné opatření, které mnoha nevinným lidem přináší potíže. Organizace Amnesty International (AI) publikovala zprávu s jejich svědectvími. Někteří postižení kupříkladu tvrdí, že v důsledku policejních zákroků ztratili práci. „Mimořádná opatření jsou slepá. Jsou

primárně zaměřena na muslimy, často bez jakýchkoli základů,“ cituje materiál jednu výpověď. Podle AI bylo provedeno více než tři tisíce domovních prohlídek, které vyústily jen ve čtyři vyšetřování související s terorismem.

Dalším rozpačité přijímaným bodem je návrh na odebrání občanství lidem spjatým s terorismem. Kvůli mezinárodnímu právu se může dotýkat jen těch, co mají dva pasy. Kritici tvrdí, že jsou tak Francouzi s dvojím občanstvím znevýhodněni. Na konci ledna kvůli tomuto plánu rezignovala ministryně spravedlnosti Christiane Taubiraová. Opatření podle ní podryje jeden ze základních principů republiky.

Odebrání občanství lidem spjatým s terorismem se může dotýkat jen těch osob, které mají dva pasy, a to je tak znevýhodňuje.

Foto: Reuters a ČTK

BOJÍ SE O EVROPU. Oheň, dělbuchy, světlice a z řevu dvoutisícíhlavého davu rozeznatelné protiislámské slogany, tak vypadalo sobotní odpoledne před varšavským královským hradem (nahore). Antiislámská Pegida se tentokrát ve svých rodných Drážďanech (vlevo) spokojila se sarkasmy vůči německé kancléřce a její běžencům vstřícnicí politice (Přicházíme, mamí!). To ve francouzském Calais tamní odnož Pegidy uspořádala „celonárodní“ protiislámský protest i přes zákaz úřadů, a tak měla policie plné ruce práce s přespolními demonstranty hned u vlakového nádraží.

Xenofobové vyšli do ulic

■ Bez větších násilností v sobotu proběhly v několika evropských metropolích demonstrace motivované imigrací.

Do ulic vyšli lidé, kteří se obávají islamizace Evropy, které svolala nacionalistická protiimigrantská hnutí. Tyto akce pak většinou provázela shromáždění antifasistů a stoupenců liberální přistěhovalecké politiky.

Nejpočetnější akci ohlásily saské Drážďany, kde se na výzvu protiislámské Pegidy sešlo asi osm tisíc lidí. Na shromáždění promluvil i poslanec českého hnutí

Úsvit Marek Černoch. Na situaci dohlížely tisíce policistů s vodními děly, zásah ale nebyl nutný.

V centru Varšavy přišlo na protiislámskou demonstraci asi dva tisíce účastníků, zatímco na nedaleké manifestaci antifasistů a stoupenců liberální migrační politiky byla jen zhruba stovka lidí. Ani tam policie nezasahovala.

Zato v nizozemském Amsterdamu doprovázely demonstraci střety s policií, několik lidí bylo zadrženo. Ve městě se protiislámský protest konal vůbec poprvé. K radnici přišly asi dvě stovky příznivců tamní odnože Pegidy. Bylo jich méně než jejich levicových odpůrců

a hlídkujících policistů. Obě skupiny se pak střetly a zasahovala i jízdní policie.

V Calais se i přes zákaz úřadů sešlo na 150 demonstrantů proti imigraci, někteří se pak střetli s policií. Když neuposlechli policejní výzvy k rozchodu, došlo k několika potyčkám, při nichž byl nasazen i slzný plyn. Zadrženo bylo asi dvacet lidí.

Menší akce nacionalistů byly hlášeny z Irska, Dánska, Finska, Rakouska, Slovenska a Estonska. V anglickém Birminghamu, kde žije jedna z nejpočetnějších muslimských komunit v Británii, se sešly asi dvě stovky odpůrců islámu. Demonstrace chtějí pořádat každý měsíc. /ČTK/

Nepřesvědčivý Hollande

Francouzský prezident François Hollande, který dlouhodobě bojuje s nízkou popularitou, je v nelehké situaci. Jeho oblíba šla krátce po útocích a vyhlášení výjimečného stavu nahoru, jenže zase upadá. Jeho práci nyní schvaluje 26 procent Francouzů, což je o deset méně než před měsícem. Prezident by proto potřeboval nutně ukázat, že je schopný sjednotit v kritických okamžicích politickou scénu. Reforma ústavy má však v parlamentu odpůrce napravo i nalevo.

Tchajwanská sobota začala zemětřesením

■ Otřesy půdy o síle 6,4 stupně Richterovy škály zasáhly v sobotu ráno místního času jižní část ostrova Tchaj-wan.

Silné zemětřesení na Tchaj-wanu si vyžádalo nejméně 29 mrtvých včetně teprve desetidenní holčičky a malého dítěte. Dalších 477 bylo při otřesech v noci na neděli zraněno, většinu ale do večera pustili z nemocnice domů.

Většina mrtvých se našla pod troskami sedmnáctipodlažního bytového komplexu ve městě Tchaj-nan na jihu ostrova. Z jeho trosk se do nedělního večera podařilo vyprostit přes 170 přeživších

a 27 mrtvých obyvatel. Asi 90 zachráněných bylo hospitalizováno. Záchranáři vyprošťovali ze sutin i další ze zhruba 120 žijících lidí. V jiných částech města, kde se zřítilo pět budov a pět bylo poškozeno, záchranáři vytáhli z trosk stovku přeživších, z nichž deset je v nemocnici, a těla dvou obětí. Podle úřadů je asi 103 lidí zablokováných „velmi hluboko“ pod troskami.

Otřesy zastihly většinu lidí ve spánku. S úsvitem přinesla tchajwanská televize záběry lidí, které záchranáři vyprošťovali ze zříceně výškové budovy, včetně starší dámy s korzetem na krku a dalších zahalených v pokrývkách. Mezi troskami bylo vidět to, co zbylo z jejich

ČASTÝ JEV. Tchaj-wan postihují zemětřesení často, protože leží v seizmicky aktivní oblasti. Pravidelně se také objevují spekulace, že některé místní budovy nesplňují deklarované bezpečnostní normy.

běžného života – části klimatizace, kovová zábradlí balkonu, pokroucené rámy oken.

Pomoc Tchaj-wanu ihned nabídla Čína, která zároveň vyjádřila soustrast všem, kdo při zemětřesení utrpěli

jakoukoli újmu. Čínský úřad pro styky s Tchaj-wanem uvedl, že je od otřesů v kontaktu se svým tchajwanským protějškem. Čína nadále pokládá Tchaj-wan za svou odpadlicí-provincii a opakovaně ostrov, který se odtrhl v roce

1949, varuje před prosazováním nezávislosti.

Zemětřesení na ostrově udeřilo dva dny před oslavami čínského Nového roku, které jsou nejvýznamnějším rodinným svátkem tamního kalendáře. /čtk/

Syrský ministr varuje před vpádem cizích vojsk

■ Sýrie má také co mluvit do toho, jak v zemi účinně ukončit boje, upozornil ministr vlády prezidenta Bašára Asada.

„Jakákoli pozemní intervence na syrské území bez souhlasu syrské vlády bude aktem agrese a agresori se domů vrátí v rakvích,“ řekl

v sobotu syrský ministr zahraničí Valíd Mualim. Reagoval na nedávné tvrzení Saúdské Arábie a Bahrajnu, že jsou připraveny vyslat vojsko do Sýrie, pokud koalice vedená USA a bojující proti IS v Sýrii a Iráku o takové pozemní operaci rozhodne.

Mualim na sobotní tiskové konferenci také uvedl, že syrská vláda si na mezinárodních rozhovorech v Ženevě o syrské krizi nekladla před-

běžné podmínky, zároveň ale nebude plnit předběžné podmínky jiných stran. Rozhovory za účasti syrské vlády a syrské opozice, jež měly krizi pomoci vyřešit, začaly před týdnem, ale byly kvůli bojům v Sýrii zastaveny do 25. února. Opozice podmínila další jednání zastavením útoků vládních sil.

Dál ale probíhají jednání o příměří zaměřeném na umožnění dodávek humanitární pomoci civilistům uvízlým v bojových oblastech. „Příměří v zemi bude nemožné nebo obtížné prosadit, dokud se neuzavřou hranice s Tureckem a Jordánskem a dokud nebude vypracován seznam teroristických skupin působících v Sýrii,“ řekl Mualim. Odvolal se přitom na postoj ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova, jehož země syrské vládě pomáhá. /čtk/

PODMÍNKY. Příměří nedosáhneme, dokud nebude jasný seznam teroristických skupin působících v Sýrii, tvrdí Valíd Mualim.

Krátce

Rubio podle expertů své šance nijak neposílil

Republikánští prezidentské kandidáti se v sobotní televizní debatě pustili do Marca Rubia, jehož naděje na získání nominace se po primárkách v Iowě výrazně zvýšily. Mladému senátorovi z Floridy (44) vytýkali nezkušenost a srovnávali ho s Barackem Obamou, jehož končící působení v čele země vesměs označují za katastrofu. Rubio se podle expertů bránil jen slabě a své šance neposílil.

KLDR úspěšně vypustila kontroverzní raketu

Severní Korea včera vypustila raketu dlouhého doletu se satelitem a sdělila, že jich bude více. Západ tento krok považuje za zastírací manévr pro test technologie, s níž by mohla KLDR ohrozit i USA. Balistické technologie s dlouhým doletem má KLDR od OSN zakázány. Vypuštění rakety hned odsoudily Soul, Tokio,

Washington a krátce poté i Moskva. I Peking, spojenec KLDR, má krok Pchjongjangu za politováníhodný, ale vyzývá ke klidu.

Cameron se znelíbil svým spolustraníkům

Britský premiér David Cameron čelí nové kritice od členů své Konzervativní strany, kterou rozděluje otázka dalšího členství země v EU. Kolegové se zlobí, že Cameron vyzval konzervativní zákonodárce, aby se ve vztahu k očekávanému referendu k členství Velké Británie v EU neřídili postoji svých místních stranických organizací.

Francie se jistí proti nákaze virem zika

Francouzi, kteří navštíví oblast zasaženou virem zika, nebudou smět po návratu do Francie dávat 28 dní krev. Podobně se tak u svých občanů rozhodly Kanada a Británie. /čtk/

Rusko působí v Sýrii jako zmatený medvěd

■ **Moskva může při současných cenách ropy udržovat vojenskou operaci v Sýrii se stejnou intenzitou maximálně rok, říká izraelský generál ve výslužbě Israel Ziv, který před deseti lety velel stažení armády z Pásmu Gazy. Islámský stát podle něj sice v poslední době hodně ztratil, jeho vedení už se ale připravuje na ústup do Libye, Jemenu nebo na Sinaj.**

Jan Pavec

EB Máte výhodu vnějšího pozorovatele. Co je podle vás největším bezpečnostním rizikem pro Evropu? Hodně lidí si myslí, že to je hlavně uprchlická vlna. Ta je ale jenom jedním z příznaků mnohem většího problému, který může otrávit evropskou bezpečností. Neměli byste sledovat jen to, co klepe na evropské dveře. Nestabilita v zemích, jako Sýrie, Irák, Libye, nebo v celé severní Africe je pro Evropu mnohem větší hrozbou. I když se podaří potlačit jeden problém, objeví se další.

EB Co říkáte na evropskou reakci na masovou migraci? Je tu velký morální konflikt. Na jedné straně nebytí krutý vůči cizím lidem, kterým jsme nepomohli v momentě, kdy to začalo. Rozhodně do toho ale musíme započítat i vlastní národní zájmy a obyvatelstvo. Na základě toho je potřeba vytvořit strategické plány. Kolik můžeme přijmout, co s nimi můžeme dělat, abychom je integrovali. Velkým problémem je, že tu nepanuje racionální uvažování. Všechno to jsou hysterické reakce, které jdou ode zdi ke zdi. Černobílá řešení nefungují.

EB Migrační krize narušila vnější hranici schengenské

ho prostoru. Může to pomoci terorismu v Evropě? Teroristické organizace opravdu mohou spolu s migranty posílat své členy do Evropy. Nejen to. Máme informace o tom, že teroristé z Islámského státu sami pomáhají migrantům se do Evropy dostat.

EB Takže Islámský stát může migraci regulovat? Zas tolik nezáleží na tom, jestli si lidé balí své věci a vyrazí na cestu kvůli

Islámskému státu, ruskému bombardování nebo dělostřelectvu syrské armády. Prostě se bojí, chtějí zachránit život sobě i svým dětem. A to Islámský stát nemůže nijak ovlivnit. Nedokáže jim zajistit bezpečnost, nemůže je tedy motivovat, aby neutíkali. Nemají dost sil na to, aby své území uzavřeli.

EB Hodně lidí v České republice se ptá, proč uprchlíci nezvednou zbraně a nebojují u sebe doma. Ale to už udělali. Celé to začalo před pěti lety. Místní obyvatelstvo, hlavně sunnitě, které opravdu štvál režim, začali proti Asadovi opravdovou revoluci. Stále tvoří reálnou opozici, která neslouží al-Káidě ani Islámskému státu, a snaží se vytvořit novou Sýrii. Nejdříve byli rádi, když jim organizace jako an-Nusrá nebo Islámský stát pomáhaly v boji proti Asadovu režimu. Jenže s dobrými věcmi přicházejí i ty špatné, teroristé nakonec začali nad tou autentickou opozicí dominovat. Ta už je teď zkušenější, ale předtím

těmto profesionálním teroristům nemohla čelit.

EB Může ruská intervence přiblížit konec syrského konfliktu? Ruský zásah má své pozitivní i negativní stránky. Samozřejmě to vzešlo ze zájmů Moskvy. Jedním z nich je snažit ukázat, že jsou regionálními vůdci, přináší jiný model než Američané a že jsou oddanější svým spojencům. Také si chtějí udržet svoji důležitou námořní základnu v Tartúsu. Ruské vzdušné zásahy pomohly zastavit postup Islámského státu. I když Američané a Evropané útočí od července roku 2014, jeho pozemní postup jen zpomalili. To přineslo čas na zotavení irácké i syrské armády, které posílily početně i morálně. Začínají vyhrávat. Zatím se ale nejedná o klíčové bitvy.

EB Rusové jsou teď v hodně tíživé ekonomické situaci kvůli nízkým cenám ropy. Jak dlouho mohou v Sýrii zůstat? Je to pro ně drahé nejen finančně, ale i politicky.

EB Politicky? Putin ale přece díky zásahu v Sýrii získal pověst někoho, kdo se situaci v Sýrii něco dělá. Mnohem méně, než se čekalo. Na začátku kolem toho byl velký humbuk, ale to už utichlo. Ruská armáda zjevně není v nejlepším stavu, v Sýrii pozorujeme její velmi špatné vojenské schopnosti. Přitom podmínky jsou pro ruské síly ideální, neexistuje tam pro ně reálná hrozba. Mají velké problémy s prováděním vzdušných útoků, údržbou, koordinací. Je vidět, že systém nepracuje dobře. Nejsou dost vycvičení. Jejich vojenské zpravodajství je mizerné, nejsou přesní. Byli obviněni, že nebombardují vojenské cíle, ale civilisty. To je pravda. Není to něco, co bychom čekali od někoho, kdo aspiruje na pozici světové supervelmoci. Nečekali bychom, že si bude počínat tak těžkopádně. Jsou jako zmatený medvěd. Nevědí, koho a kde zasáhnout, a mlátí do vzduchu. To všechno Rusy nestaví do politicky dobrého světla, ukazuje se, že nejsou silní. Výkony na bojišti jsou špatné a kvůli tomu nezískávají žádné politické body.

EB Mluvil jste i o finančním hledisku. Jak dlouho může Rusko zásah v Sýrii platit? Pokud ceny ropy zůstanou tak nízké jako teď, pochybuji o tom, že Rusové mohou dále bojovat v Sýrii ve stejné intenzitě déle než rok.

EB Odkud bere peníze Islámský stát?

Je to velmi dobrá podnikatelská organizace. Prodávají ropu a ropné produkty. Část ropy, kterou získávají v Sýrii, kupuje syrská vláda. Prostě ji potřebuje, protože jinak by se armáda nemohla pohybovat.

!! U masové migrace platí velký morální konflikt. Jednak nebytí krutý vůči cizím lidem. Avšak, rozhodně do toho musíme započítat i vlastní národní zájmy obyvatel.

Palestinci potřebují Izraelce pro přežití, stejně tak Izraelci potřebují Palestince. Jsou to spotřebitelé, pracují. Pokud by Izrael zlepšil jejich sociální a ekonomické podmínky, hodně by zlepšil atmosféru.

EB Před deseti lety jste velel ústupu izraelské armády z Pásmu Gazy, kterou schválil parlament a vláda Ariela Šarona. Území následně ovládlo hnutí Hamás. Po-kládáte zpětně tento krok za chybu?

Odpověď by z krátkodobého hlediska mohla být ano. Vidíme arzenál Hamásu, který střílí na izraelská města. Ale z dlouhodobého hlediska to byl chytrý krok. Hamás teď musí vládnout. Bylo mnohem jednodušší zůstat teroristickou organizací, neměli žádnou zodpovědnost. Ráno se vzbudili, zastřelili pár Izraelců a šli si odpočinout. Nyní takové věci znamenají následky, protože odpovídají za obyvatelstvo. Když Izraelci v odpověď reagují, musí to Hamás svým lidem vysvětlit. Musí to vysvětlit Radě Arabské ligy, když chtějí nějakou finanční pomoc. Časem se snad díky tomu věci změní.

Foto profilmedia.cz 2x

EB Kolik ale na ropě mohou za současných cen vydělat? Když je cena barelu ropy na 28 až 30 dolarech, Islámský stát z toho má šest, sedm.

Rozdíl jde k prostředníkům a pašerákům. Jejich ropa navíc není úplně kvalitní, kupci za ni platí 19 až 20 dolarů.

EB Mají i jiné zdroje financí? Hodně peněz získali uzmutím bankovních aktiv. Vydělávají i na obchodování s lidmi a nejen se ženami. Prodávají archeologické vykopávky do soukromých sbírek. Vybírají daně od obyvatelstva, denně až šest dolarů za podnik, od fyzických osob je to deset dvacet centů za osobu. Lidé nemají na výběr, zaplatit musí. Navíc zneužívají vlastní pravidla. Podle nich by například lidé neměli kouřit, takže se snaží vymýtit cigarety. Sami ale kontrolují jejich pašování nazpátek za mnohem vyšší ceny. Posílají do Evropy lidi, aby vytvářeli zločinecké organizace a posílali nazpátek peníze. Mají i legitimní

podnikání, přes které perou peníze.

EB Kolik to všechno může dát dohromady? Za rok 2014 se jejich příjmy na území Sýrie a Iráku odhadují mezi 800 miliony a miliardou dolarů. Jejich operace ročně stojí zhruba 350 milionů dolarů.

EB Co dělají s rozdílem? Snaží se investovat. Co víme, peníze nejdou někomu do kapsy, alespoň ne většina. Abú Bakr al-Bagdádí (samo-

zvaný chalífa Islámského státu – pozn. red.) nechce být bohatší. Snaží se investovat do legálních ekonomických příležitostí. V minulém roce se pravděpodobně největším aktivem stala Libye. V Sýrii loni ztratili asi 40 procent příjmů kvůli americkým a ruským útokům. Přišli tam o pětinu území. A nějakých čtyřicet procent ztratili také v západním Iráku. Budou muset zkrátit zásobní linie, zkonsolidovat se, držet se Rakky (de facto hlavní město Islámského státu – pozn. red.) a Mosulu. Američané

také více cílí na lidi, kteří se starají o finance. Islamisté nicméně byli dost rychlí na to, aby si připravili náhradu v Libyi. Tam získali přístup ke kvalitní ropě a k rafineriím. Za chvíli budou připraveni se tam přesunout. Dalšími alternativami je Sinaj nebo Jemen.

EB Jak by se tam mohlo dostat čtyřicet tisíc lidí? Vojáci zůstanou, přesunou se velitelé. To není problém, jsou to králové pašeráků.

EB V poslední době se vyostřuje konflikt mezi Saúdskou Arábií a Íránem. Je tahle situace výhodná pro Izrael?

Každé napětí, jehož součástí není Židovský stát, je pro Izrael dobrý. Pro Izrael je špatný narativ, že Izrael a jeho konflikt s Palestinci je důvodem, proč se arabský svět staví nepřátelsky proti Západu a proč vzniká terorismus. To je hloupost. Arabské země se o situaci Palestinců tolik nezajímají. Byla pro ně výhodná, když sloužila jejich prospěchu.

Teď už to pro ně není problémem. Pro izraelskou vládu je to vhodná příležitost k pokusu o řešení palestinského problému, když se na něj nesoustředí taková pozornost.

EB Jaké řešení by mohlo být životaschopné? Nemyslím si, že je izraelská veřejnost připravená na úplné politické řešení. Existuje ale hodně praktických věcí, na jejichž základě se dá zlepšit atmosféra a podmínky pro pozdější mír. Izraelci a Palestinci vedle sebe budou žít navěky. Nepřijde moment, kdy by se jedni vzbudili a ti druhí by zmizeli. Musíme žít spolu. Palestinci potřebují Izraelce pro své přežití, stejně tak Izraelci potřebují Palestince. Jsou významnou součástí izraelské ekonomiky. Jsou to spotřebitelé, pracují. Pokud by Izrael zlepšil jejich sociální a ekonomické podmínky, mohl by hodně zlepšit atmosféru. Teď je vhodný čas i vedení pro politické řešení, i když by jeho dosažení mělo trvat dalších deset nebo dvacet let.

Israel Ziv (58)

Do armády vstoupil v 18 letech, poprvé se účastnil bojů na konci sedmdesátých let proti Libanonu v operaci Lítání. Vystudoval ekonomii na univerzitě Bar-Ilan a politologii na Haifské univerzitě, studoval také Vysokou školu národní obrany. Dva roky vedl operační divizi izraelské armády, velel ústupu z Pásmu Gazy. Po opuštění armády v roce 2005 založil společnost Global CST, která poskytuje bezpečnostní služby vládám i firmám.

Tvář dne

„Volkswagen se angažoval v jednom z největších podvodů v historii automobilového průmyslu,

řekl generální prokurátor státu New Jersey John Hoffman a podal na koncern žalobu.

str. 8

Foto: profimedia.cz

Analýza

Dušan Šrámek

Tanečky kolem Vitáskové

O názorových veletečích českých ministrů i zákonodárců by se daly psát legendy. K poslednímu takovému došlo v rámci posouzení dalšího osudu předsdkyně ERÚ Aleny Vitáskové. Před 14 dny Sobotkova vláda vzala na vědomí materiál ministerstva vnitra, podle něhož předseda a místopředsedové ERÚ spadají pod služební zákon. Dnes je zřejmě všechno jinak.

Kabinet už se chtěl s neposlušnou předsdkyní ERÚ vypořádat několikrát, poslední pokus nepostrádal nádech komična, účelovosti a neschopnosti. Nejprve přišla úvaha, že by Vitásková nemusela složit do dvou měsíců služební slib, případně by jej složila s výhradou. V tom případě by automaticky přišla o funkci. Další nápad spočíval v odlišném nastavení kvalifikačních předpokladů v zákoně o ERÚ a služebním zákoně. Podle druhé normy se státní úředníci na základě usnesení o zahájení trestního stíhání zproští výkonu služby

a až do skončení trestního stíhání nemůže vykonávat funkci. A jak známo, Vitásková čelí hned dvěma trestním stíháním, nepravomocný rozsudek v první kauze by měl padnout 22. února.

Podřízením nepohodlné předsdkyně ERÚ pod služební zákon by se vládě podařilo vytunelovat dosavadní výlučnou pravomoc prezidenta republiky při jejím jmenování i odvolávání. Prezident Zeman by si určitě nenechal ujít příležitost pustit se v takovém případě s vládou

Podřízením šéfky ERÚ pod služební zákon by se vládě podařilo vytunelovat dosavadní výlučnou pravomoc prezidenta při jejím jmenování i odvolávání.

do kompetenčního sporu, a to až po ústavní žalobu. Těžko lze rovněž předpokládat, že by Vitásková, která se do boje s vládou vrhla už několikrát, skutečně odstoupila. A tak bychom zřejmě po dvou policejních prezidentech a dvou šéfech Vězeňské služby měli ještě dva šéfy ERÚ. Kolik by z toho vzniklo následných

sporů o legitimitu různých rozhodnutí, netřeba domýšlet.

Těžko říci, zda podobné úvahy stály za tím, že vláda v posledních dnech otočila na obrtlíku. Poslední známý materiál (z pera MPO) říká, že vrcholné funkce v ERÚ pod služební zákon nespadají. A opět to provází pozoruhodná ekvilibristika. Podle Mládkova úřadu totiž došlo v průběhu legislativního procesu k „opomenutí úpravy účinnosti příslušné novely zákona o státní službě“. MPO proto vládě navrhuje, aby bylo vedení ERÚ z působnosti zákona o státní službě vyňato.

Na celé kauze je zajímavých několik momentů. Jak je možné, že vládě tak dlouho trvalo opravit svůj vlastní omyl? Proč vymýšlela nejprve složité právní konstrukce, než přišla s jednoduchým řešením? Jak je možné, že v tak závažné věci během pár dní dokáže změnit názor o 180 stupňů? Bylo její váhání způsobeno pouhou neschopností, nebo snahou zbavit se stůj co stůj nepohodlné státní úřednice a podřídit nezávislou instituci politické potřebě? Víc otázek než odpovědí. Je to paradox. Zákon o státní službě měl přinést nezávislost byrokracie na politické moci. Jak vidno, může se nakonec stát i klackem, jímž se bude tato nezávislost mlátit po hlavě, kdykoli se to hodí.

Autor je publicistou a redaktorem serveru Česká justice

Glosa

Vítejte v lepším světě

Ministr vnitra Milan Chovanec dnes rezignoval, ale nejprve nechal exemplárně potrestat všechny policisty, kteří při sobotních demonstracích selhali. Policejní prezident jej okamžitě následoval. Mezitím se našli útočníci, kteří v sobotu večer podpálili centrum Klinika. Před institucí, které pomáhá krom jiných také imigrantům, se srocují davy. Přinášejí deky, oblečení, peněžní dary, již dopoledne přijela skupina zedníků, kteří opravili to nejnnutnější a udělali plán dalších prací. Nutno dodat, že zadarmo.

Internetové diskuze změnily charakter, převažuje étos solidarity a už i ta Merkelová je znovu přijata mezi lidskou rasu. Tradiční politické strany v čele s ČSSD již shánějí podpisy pro mimořádnou schůzi sněmovny. Na programu má být jasné definování xenofobie a rasismu, jejichž šíření by tak konečně mohlo být efektivně potíráno. Také už demonstrace Úsvitu a návazných rasistických hnutí původně plánovaná na 28. února byla zakázána. Vítejte v lepším světě, který bohužel končí s těmito řádky. Stanislav Šulc

Měl byste častěji používat zubní nit. Naša jsem kousek tyčinky, která se neprodává od roku 1989.

Luna – produkt požíravosti Země

■ Našli jsme důkazy, že Měsíc vznikl při srážce Země s jiným tělesem, které naše planeta následně pohltila a splynula s ním, tvrdí vědci.

Astronomové z Kalifornské univerzity v Los Angeles studovali izotopy kyslíku v kamenech, které z Měsíce přivezly expedice Apollo, a vulkanických vyvěřelin z Havajských ostrovů a Arizony. Potvrdili tak druhou verzi hypotézy o srážce s tělesem Theia.

Vědci již od sedmdesátých let pracovali s takzvanou Teorií velkého dopadu. Do naší planety podle ní před zhruba 4,5 miliardy let narazila planetka Theia, a to pod úhlem 45 a více stupňů. Díky tomuto úhlu Theia jen

„ustřelila“ kus Země a sama sebe a pokračovala dál ve své kosmické pouti. Z odlomeného materiálu se pak zformoval Měsíc.

Druhá verze teorie, kterou vědci nyní údajně potvrdili, vyvstala až v roce 2012. Pracuje s tím, že Theia nikdy gravitační pole Země neopustila, ale kvůli takřka čelní srážce se Zemí s ní jednoduše splynula, přičemž vychýlila zemskou osu. Srážkou vymrštěný materiál, z něhož pak vznikl Měsíc, byl už jen směsí hornin vzniklou při kolizi staré Země a Theia.

Astronomové svou teorii podložili porovnáním poměrů izotopů kyslíku ve vzorcích z více míst na Měsíci a v pozemských vyvěřelinách. „Nenašli jsme rozdíly,“ shrnul vedoucí studie Edward Young s tím, že pokud by Theia pokračovala ve svém putování dál, Měsíc by byl

Foto: NASA

tvoren převážně „jejími“ horninami, a tudíž by vykazoval odlišný poměr izotopů.

Podle Younga může objev ovlivnit i další teorie o historii Země, obzvláště tu o původu vody. Čelní srážka totiž vyvrací hypotézu, že se voda na Zemi vyskytovala už od formování planety. Při srážce by se totiž zcela odpařila. Na Zemi tak byla pravděpodobně „zavlečena“ v takzvaném pozdním období velkého bombardování.

SIMULACE. Takto kreslí NASA, který vycházel z reálných modelů, zachytil vytržení hmoty Měsíce z naší planety.

HMYZÍ 3D

Foto: čtk

KUDLANKY NÁBOŽNĚ využívají při svém lovu stereopsis, tedy složení dvou obrazů do jednoho s hloubkovým vjemem. Vědci z univerzity v Newcastlu to zjistili, když hmyzu pouštěli filmy s potenciální kořistí ve 3D formátu. Až po nasazení „klasických“ dvoubarevných 3D brýlí však kudlanky začaly na obraz reagovat, respektive se jej pokusily lovit. Jejich zjednodušené vidění by vědce mohlo přivést k pochopení mechanismu, který hmyz při skládání obrazu využívá. Na základě toho by pak bylo možné vytvářet jednodušší algoritmy pro trojrozměrné vnímání robotů.

Čeští egyptologové objevili člun starý 4500 let

■ Unikátní plavidlo uchované v pouštním písku nastoluje zásadní otázku: Kdo byl jeho majitelem?

K zásadním objevům, které učinili vědci z Českého egyptologického ústavu na archeologickém nalezišti v Abúsiru, přibyl osmnáctimetrový dřevěný člun starý čtyři a půl tisíce let. Plavidlo podle šéfa výzkumů Miroslava Bárty pochází z doby třetí dynastie, tedy přibližně z 27. století před naším letopočtem.

„Navíc se člun nachází v blízkosti hrobky, která víceméně pochází z doby slavného stavitele stupňovitých pyramid a panovníka Džosera, takže majitel tohoto člunu a hrobky, ke které patří, musel být naprosto unikátní postavou doby 3. dynastie,“ zdůraznil Bárta.

Prkna člunu byla kdysi spojena dřevěnými čepy, které se stále nacházejí na původním místě. Pouštní písek dokonce zachoval rostlinná vlákna

na uvázaná do silných svazků a lan umístěných uvnitř lodi v místě spojů prken.

„Skutečně se jedná o velmi neobvyklý nález, jelikož loď takové velikosti a konstrukce byly v této době určeny pouze pro nejvýznamnější členy společnosti, což byly osoby patřící do královské rodiny,“ vysvětlil Bárta. „Je to poprvé, kdy byla poblíž

podobné hrobky nalezena taková loď,“ uvedl egyptský ministr pro památky Damati. Ten by měl do Prahy dorazit na návštěvu, která by se mohla spojit s konáním významné egyptologické výstavy chystané na rok 2019. Měla by se rozkládat na tisíce metrech čtverečních a mělo by na ní být vystaveno sto až 150 artefaktů.

Foto: čtk

OBJEV. Archeologové pečlivě odkrývají a restauroují pradávný člun zakonzervovaný v písku egyptské pouště.

Evropa ztrácí své hodnoty, prohlásil v Praze Aj Wej-wej

■ Aj Wej-wej přijel do Prahy představit své dílo Zvěrokruh. Jeho zahalením do reflexních termofólií používaných při první pomoci uprchlíkům chce protestovat proti politice Evropské unie včetně Česka.

Jan Vávra

Evropa nedělá dost ke zmírnění lidského utrpení, uvedl čínský umělec Aj Wej-wej v debatě na pražské Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. „Vidím denně uprchlíky, kteří vystupují z lodí, děti, které se třesou, těhotné ženy, mokré, prochladlé, smutné. Jsou haleni do těchto fólií. Zdálo se mi to krásné a říkal jsem si, že bych chtěl jednou takto zahalit

sve sochy v určité formě protestu. A proti čemu protestuji? Protestuji proti tomu, že lidskost se vytrácí z našich srdcí,“ uvedl jeden z nejslavnějších umělců současnosti.

„Tito uprchlíci nejsou přijímáni evropskou společností. Přicházejí do zemí, které by pro ně mohly být bezpečným útočištěm, ale místo toho jim nabízejí velmi obtížné podmínky. Jsem velmi překvapen. Nastala doba, kdy znovu testujeme hodnoty, na kterých je založena naše společnost, které chceme předat našim dětem, a tyto hodnoty nám unikají mezi prsty, z různých důvodů, s různými výmluvami a s různými krátkozrakými politickými výhodami,“ konstatoval Wej-wej.

Zarazila ho i nechuť české vlády a občanů k přijímání uprchlíků. Tu by prý neče-

kal v zemi, kde zanechal výrazný otisk Václav Havel, údajně dobře známý i v Číně mezi intelektuály, kteří se zajímají o problematiku lidských práv a morálky. „Osobnost Václava Havla má velký dopad i na současné lidi, kteří hledají jakoukoli formu změny či na ní přímo pracují,“ uvedl čínský aktivista a umělec.

Část otázek směřovala i na konkrétní způsoby, jak může člověk napomoci zlepšit stav lidských práv ve světě. Mají se například turisté na Kubě či v Číně snažit podporovat místní disidenty nebo se účastnit demonstrací? „Kdybych znal odpověď, tak tady ne- sedím,“ prohlásil Wej-wej.

Ještě méně sdílný byl na dotaz z auditoria, zda není kritika porušování lidských práv jen rétorickou figurou v situaci, kdy podstatná část spotřebního zboží určená pro vývoz na západní

trhy „vzniká v nedůstojných výrobních podmínkách otročské práce“. Zlepšení stavu lidských práv ve světě by potom podle tazatelky předpokládalo ochotu Západu vzdát se části blahobytu a spotřebovávat méně. Jsou na to ale obyvatelé západních zemí připraveni? „Bez komentáře,“ reagoval Wej-wej, který je jinak zastánce myšlenky univerzálně platných lidských práv a kritikem čínské vlády.

Výkonný ředitel Knihovny Václava Havla Michael

Žantovský na úvod přednášky řekl, že tak zaplněná aula byla na Filozofické fakultě naposledy před 50 lety, kdy ji navštívil slavný americký básník a představitel beatnické generace Allen Ginsberg.

Uvedl také, že jako dar a symbol svobody se Knihovna Václava Havla rozhodla předat Aj Wej-wejovi jeden z undergroundových překladů Havlovy eseje Moc bezmocných do čínštiny, kterou český exprezident dostal při své cestě do USA v roce 2005.

Umělec do Prahy přijel na dva dny na pozvání Národní galerie v Praze, která Zvěrokruh vystavuje před svou expozicí ve Veletržním paláci. Dvanáct zvířecích hlav v nadživotní velikosti vytvořil Aj Wej-wej podle plastik, které v 18. a 19. století zdobily císařský palác, podlehly ale nájezdu evropských vojáků při opiových válkách.

Nechuť k přijímání uprchlíků umělec nechápe u země, kde zanechal výrazný otisk Václav Havel.

Foto knihovna václava havla

CELEBRITA. Jeden z nejslavnějších současných umělců světa přijel do Česka na pozvání Knihovny Václava Havla.

FAVORIT. Vítězstvím ceny Americké asociace režisérů mexický filmař posílil šanci získat druhého Oscara v řadě.

Iñárritu vyhrál režisérské ceny

Stanislav Šulc

Co se dlouhá desetiletí nepovedlo žádnému americkému filmaři, toho dosáhl mexický tvůrce Alejandro González Iñárritu. V noci na neděli získal cenu Americké režisérské asociace (DAG) za snímek *Revenant* Zmrtvýchvstání, čímž zopakoval své loňské vítězství se snímkem *Birdman*. Cenu DAG přitom žádný filmař doposud nedokázal obhájit.

Iñárritu se tak stal největším favoritem blížícího se udílení Oscarů, jejichž nominacím *Revenant* dominuje s 12 možnostmi uspět. „Jsem paralyzovaný, to jsem opravdu nečekal,“ prohlásil filmař a těžko se bránil dojetí a slzám.

Za celou historii udílení výročních cen DAG se jejich vítěz téměř vždy stal zároveň držitelem prestižního

Oscara za režii. Pokud se toto pravidlo i letos potvrdí, naváže tak Mexičan na Johna Forda a Josepha L. Mankiewicze, kteří doposud jako jediní dokázali obhájit režijního Oscara ve dvou letech po sobě. Případným Iñárrituovým vítězstvím se zároveň prodlouží doba, kdy režijního Oscara nezískal americký filmař. Naposledy se to povedlo Kathryn Bigelowové v roce 2009.

Asociace režisérů zároveň udílí ceny také v televizních kategoriích. Mezi tvůrci dramatických seriálů si cenu vysloužil David Nutter za režii epizody *Mother's Mercy* úspěšného seriálu *Hra o trůny*.

V komediální kategorii režiséři zvolili za nejlepšího tvůrce Chrise Addisona, který točí seriál *Viceprezident(ka)*.

A61001070

euro

...je dobré vědět

Nemocný naftalínový muž

Ruská ekonomika upadá a rychle se blíží tristnímu stavu, v jakém byla za Jelcina

Čtete v týdeníku Euro. Právě v prodeji.

www.euro.cz

Fotoreportáž

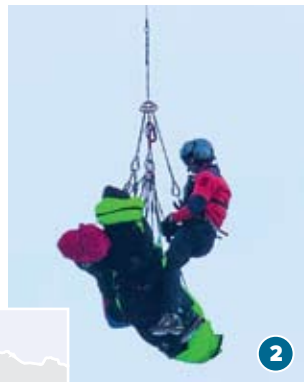

Foto čtk 3x, reuters

OBĚTI ALP. Rozsáhlá lavina v tyrolském Wattenbergu východně od Innsbrucku zasypala v sobotu sedmnáct lyžařů z Česka. Přes zásah záchranářů (1) vybavených vrtulníky (2 a 3) pět z nich zemřelo. Není jasné, zda se skupina pohybovala v údolí Wattental v zóně vysokého lavinového nebezpečí, na které tam upozorňuje výstražný systém (4). Lavina široká několik set metrů a vysoká pět metrů pohřbila lyžaře v hloubce 1,2 až 3,2 metru. Podle odborníků jim nemohl pomoci ani takzvaný protilavinový airbag, který umožňuje „plavání“ na povrchu sněhového závalu.

Lavina v Tyrolsku

Jeden hlavní a dva následné sesuvy sněhové masy východně od Innsbrucku v údolí Wattental připravily o život pět skialpinistů ze sedmnáctičlenné výpravy z Česka.

Pramen reuters

